

КРАСИ ЗУРКОВА

САМОДИВА

ЕГМОНТ

ЕГМОНТ

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизведени под каквато и да било форма.

Copyright © 2015 by Krassi Zourkova

Цитираните в текста произведения са в превод на автора.

Редактор Десислава Недялкова

Коректор Таня Симеонова

Дизайн и илюстрации на корицата Стоян Атанасов

Вътрешни илюстрации и оформление Стоян Атанасов

Карта Данае Блэкбърн

Издава „Егмонт България“ ЕАД

1142 София, ул. „Фритъф Нансен“ 9

www.egmontbulgaria.com

Отпечатано в „Полиграфюг“ АД, Хасково, 2016

Тираж: 5000 бр.

ISBN 978-954-27-1476-7

ПРОЛОГ

 През 1802 година в Рилския манастир в България монахът Рафаил издялка последната от стотиците миниатюрни фигурки на резбования дървен кръст и хората заговорили, че загубил зрението си след повече от десетилетие усилен труд.

Почти два века по-късно, ровейки се из архиви, заклеямени като „идеологически опасни“ за комунистическия строй, учени открили религиозни ръкописи, сред които имало и свитък от библиотеката на Рилската обител от времето на Рафаил.

Съдържанието на свитъка поражда предположението, че когато е започнал работата си по кръста, монахът вече е бил спял:

В манастира на св. Иван Рилски, в петия ден на месец август, лето Господне хиляда седемстотин осемдесет и девето, бе разказано пред Бога от един негов покорен раб и положено в писание следното:

Речено ми е, че всичко това се записва под пламъка на шестнайсет свеци. И аз вярвам на непознатия, който ги е преброил; на ръката, която докосва с перо пергамента, нижейки думите ми – защото доверието е едничката пътека, оставена на незрящия.

Бях ослепен заради онова, което видях. Но по милостта на Всевишния, видяното си струваше!

Песни се пеят за самодивите. Страховити, омайни легенди. Но ниции думи не са в състояние да пресъздадат такава красота, както я видях аз с очите си, явила се пред мен от лунна плът и кръв в онази сребърна нощ, оттатък манастирските стени.

Дърворезбар по призвание, аз се скитах из Тракия, да продавам от врата на врата плодовете на труда си – копия на черковни реликви – на всеки, който ми дадеше някоя и друга пара. Веднъж по тъмна доба се озовах наскред гората и тръгнах да търся подслон при монасите в близкия манастир. Нозете ми вече изнемогваха, когато съзрях фигура да пресича пътя ми: все още момиче, но вече пленително, кожата ѝ бяла като напъпил цвят на роза, откъснат миг преди да разкъфне. Пристъпваше бавно към мен, облечена в дреха от лунна светлина, лека като паяжина и толкова ефирна, че разкриваше пред погледа ми всяка извивка на гъвкавото ѝ тяло.

По онова време не бях свят човек и бях вкусвал женска хубост – хубост толкова рядка сред мрачния ни свят, колкото и човек без грехове на смъртния си одър. Но никога, ни веднъж не бях зървал подобно създание. С неземна усмивка тя ме поведе вдън гори, до една скрита поляна, където чакаха дружките ѝ. Те ме заобиколиха и се впуснаха във вихрен танц – поразителни, великолепни, – а луната изливаше върху им стаената си завист. Нозете им почти не докосаха земята, но тя пулсираше с приглушен тътен, сякаш нейде надалеч сърцето на планината се беше възпламенило от ритъма на стъпките им. Увлякоха ме във вихъра си, в кръга на сплетените си ръце, а аз едва овладявах прилива на кръв във вените си, докато усетих силно пробождаие в гърдите. Видях ги да се усмихват, очите им заблестяха победоносно, докато накрая тялото ми не се строполи в краката им. Другите две бавно потъгнаха в нощта, но тя остана, взе ме в ръце и косите ѝ се разпиляха върху ми като тежко злато...

Злочест е, казват, пътникът, пресякъл пътя на самодивите и зърнал хорото им под пълната луна. Ала благословен да е

всеки с такава несретна участ! Когато тя разголи плътта си пред мен, когато положи гърди в дланите ми и впи жадни устни в моите, нямаше злочестина на този свят – нито дори самата смърт, – която душата ми да не приеме с радост. Времето се изличи, когато бедрата ѝ се разтвориха над мен – нежни, меки като сняг, чиято ласка не се забравя, веднъж щом си я вкусил. Попивах я с очи, с ръце, с уста, отчаян, обезумял от копнеж, раздиращ костите и плътта ми, несекващ копнеж дори и след като проникнах в нея. Ако бе поискала, бих ѝ се молил. Бих умрял. Бих убил. Обрекъл се бих на ада. За нея бих направил всичко, и то стократно.

Но тя не поиска нищо. Наведе се над мен и целуна клепачите ми, преди с внезапна болка да жигоса очите ми. Чух смеха ѝ – спонтанен и невинен като смях на дете – и почувствах устните ѝ още веднъж, този път на гърдта си. Но тъкмо когато пръстите ѝ щяха да посегнат и да изтръгнат сърцето ми, над нас изкукурига петел, известяващ зората...

И настана тишина.

Монасите ме намериха и ме приютиха в светата обител, която така и не напуснах. Оттогава тъма легна над моя свят, тъма погълна и повечето от неговите тежоби и благодат. По волята на Всевишния, резбарските ми дарби не ми бяха отнети и пръстите ми сега творят с нова жар – последната останала ми скръб и радост сред онези, които познавах, преди да позная... нея.

Ще остарея в мрак и в мрак ще напусна този свят, макар всичките му прелести да са все тъй осезаеми под срасналите ми клепачи. Но дотогава, всяка вечер, сред същата тази тъма тя танцува пред мен – все така омайна, както в онази нощ – и отдава красотата си на болното ми до полуда сърце, което не успя да изтръгне, но което все пак открадна от мен. Завинаги...

Мракът омеква. Чувам стъпките ѝ. Косата ѝ се спуска над мен. После тялото ѝ, бързите ѝ устни върху моите. Виждам я цялата – така, както очите на смъртен никога не биха могли да я видят. И тогава, поне за миг, смъртта загубва смисъла си.

ЧАСТ ПЪРВА

КАКВО СЕ КРИЕ СРЕД ХЪЛМОВЕТЕ

апуснах всички, които обичам. Завинаги.

Съзнанието ми потули тази мисъл и се съсредоточи върху броенето на долари, очаквайки всеки момент да се разпаднат от немислимата влажност на лятото в Америка.

– Пожелавам ти късмет тук, мило момиче! – Шофьорът на микробуса от летището взе парите и ми благодари с намигване. – Ще ти е нужен.

И сякаш за да подсили предупреждението си, потегли през празните алеи.

Дишай дълбоко. Не мисли за падащия здрач. Знаят, че си пристигнала. Някой ще се появи.

Седнах върху по-големия от двата куфара и зачаках. Вечерта беше напоена с жегата, с почти течен дъх на трева, толкова искрящо зелена, че соковете ѝ сякаш си проправяха път директно в дробовете ми. Можех да се пресегна и да я докосна. Гладка, гъста като персийски килим – тревата на учебно заведение, чието име беше станало легенда дори и в малката държава, от която идвах, от другата страна на земното кълбо. За разлика от другите американски университети, Принстън си оставаше загадка. Без бляскави снимки в брошурите. Без самореклама. Енигма, скрита в свой собствен

кът на Вселената.

Сега около мен, през буйните корони на дърветата, се виждаха сивокаменни здания, които напомнях декор от филм за средновековни рицари: остри очертания на стени, смекчени от арки над заблени портали; покриви със зигзагообразни кули, подслушващи тайните на вътрешни дворове; прозорци, открехнати зад желязни решетки, вдишващи въздух и издишващи ивици светлина с цвят на прясно обелен портокал. И над всичко това – странна тишина. Не на празнота, а на очакване нещо да се случи. На треска, която предстои да започне.

– Сигурно си пътувала дълго от България. Извинявай, че те накарах да чакаш!

Гласът имаше немски акцент и принадлежеше на Клаус – студента, поел задачата да ме посрещне. Ръкувахме се и той посочи към количката за голф, паркирана наблизко:

– Мислех да те разведа из кампуса, но май ще е по-добре първо да се настаниш. Утре, така или иначе, ще ви покажат университета.

Форбс, един от шестте „колежа“ (както наричаха общежитията в Принстън), се оказа отдалечен от всичко останало, изолиран в южния край на университета. Добавен през 1970 година като експеримент за съжителство на двата пола, бившият хотел нямаше нищо общо с неоготическите сгради, покрай които току-що бяхме минали – грамада от червени тухли зад няколко стари дървета, с полегат покрив и мрежа от бели прозорци, които му придаваха вид по-скоро на санаториум, отколкото на общежитие. Снимките в интернет показваха обширни тераси и голяма веранда до езеро, които сега така и не видях. Количката зави и спря пред бял портал с американското знаме и знамето на Форбс, които пърхаха закачливо в унисон.

След няколко закътани коридора Клаус отключи една врата и внесе куфарите ми.

– Малко е тъмно в момента. Но не се притеснявай, през деня влиза много светлина. Стаята ти гледа към игрището за голф.

Прозорецът стигаше почти до пода. Отворих го и вдишах притъмнелия въздух – все още влажен, но вече събуждащ дробовете с

първия свеж полъх на нощта. Звуци нахлуха в стаята: плахо шумолене на вятър в клони, ехо от пукот на съчки под невидим крак, откъслечен зов на нощна птица. И вода, шепнеща нещо на мрачното небе.

Отне ми само секунда да се озова навън.

– Желателно е да не го ползваш за врата. – Клаус ми посочи надписа върху прозореца, предупреждаващ, че това не е изход. – И на твое място бих избягвал голф игрището, то не е собственост на университета. Също ти препоръчвам прозорецът да стои заключен. Дори когато си си вкъщи.

Вкъщи. Огледах стаята, която имаше непосилната задача да замени дома ми. В нея нямаше нищо освен мебели, които прозрачни обитатели са си предавали от ръка на ръка, година след година. Ням килим. Осакастен таван. Избледнели бетонни стени, обречени на безличност като стените на мотел. Беше най-малката стая, която съм виждала.

– Честно казано, малко е странно. – Клаус се подпря на стола, докато оставях багажа си в ъгъла. – Добре дошло за теб, но все пак странно.

– Кое по-точно? Че можеш да посегнеш и да достигнеш всичко в тази стая, просто като си стоиш по средата?

– Не – усмихна се любезно той и осъзнах колко разглезено прозвуча шегата ми. – Това, че са ти позволили да живееш сама.

– Кой ми е позволил?

– Комисията по приема.

Обърнах се и го погледнах. Какво ли знаеше това момче? Дали не ме изпитваше? С намеци за неща, които би трябвало отдавна да са забравени, но може би все още се спотайваха някъде, в някое старо чекмедже, и сочеха към мен като към последния човек в това училище, който да бъде оставен в самостоятелна стая?

Надявах се нещо в изражението му да ми подсказе.

– Защо да не ми позволят?

– Защото повечето първокурсници са по двама в стая. – Поредната безучастна усмивка, която ме увери, че не знае нищо. – Особено чуждестранните студенти. Настаяват ни с американци, за да

се интегрираме по-лесно.

– Предпочитам да се интегрирам сама.

– Така мислиш сега. Но това място ще ти разкаже играта. Имай предвид, че не е някой голям европейски град като този, от който идваш. Тук сме в средата на Ню Джърси. Поля, гори и фабрики. Ще ти писне, ще видиш.

– Според това, което съм чувала за Принстън, ще съм прекалено заета, за да ми писне.

– Точно там е проблемът. Твърде много време насаме с книгите може да подлуди човек.

– Не и някого от Балканите. Ние по принцип сме си малко луди.

Видях как се напруга да измисли какво да каже, внимавайки да не премине границата, отвъд която етническите стереотипи престават да са забавни. Искаше ми се да му кажа да не се притеснява и че съм прекарала живота си сред хора, които казват всичко право в очите, без да го филтрират. Но последвах примера му и си замълчах, опитвайки се да си представя четири години плъзгане по повърхността. Машинално любезничене с чужди хора.

– В тази връзка, сигурно са ти дали списък с предшествениците ти.

Погледите ни се кръстосаха над големия плик, който ми беше връчил по-рано. Не беше трудно да се досетя какво ще има в този списък: имената на другите българи, учещи в Принстън. Или на тези, които вече са го завършили. Въпросът беше само колко назад във времето приемната комисия е решила да се върне.

Прерових плика и намерих списъка на дъното.

– Трябва да се гордееш. Малко страни могат да се похвалят с такова постижение. Всяка година има по един-двама българи.

Имената бяха двайсетина – с имейли, телефони и години на завършване (първият българин след падането на комунизма беше завършил през 1994 година). Наистина впечатляващо. Но Клаус грешеше – не всяка година имаше по един или двама студенти. В колонката липсваше 1996 година.

– Неслучайно сте толкова много. Казват, че Човекът-Да е бил много впечатлен от българите.

– Какъв човек?

– Човекът-Да. Декан Фред.

Все още нямах представа за кого говори.

– Фред Харгадон, деканът на комисията по приема в Принстън. Говори се, че неговото „Да“ е неофициална запазена марка на писмото, с което уведомяват приетите студенти.

Никога нямаше да забравя това писмо. За разлика от другите, то не започваше със „За нас е удоволствие да Ви съобщим...“, а само с думата „Да!“.

– Не си спомням да съм виждала името му.

– Защото е напуснал през 2003-та. Години наред е подбирал лично всеки студент тук, знаел е всекиго по име. Говори се дори, че напускането му е потопило цялото училище в траур.

Звучеше съвсем правдоподобно. Но от моя гледна точка това напускане беше станало точно навреме. Ако човекът, помнеш всяко име, се беше задържал само още четири години, кандидатстването ми в Принстън едва ли щеше да се увенчае с „Да!“.

След като Клаус най-после си тръгна и вратата в коридора щракна, всичко отново потъна в тишина. Форбс беше пуст. Изглежда, засега бях съвсем сама, привикана за предварителна ориентация една седмица по-рано, заедно с няколко други чуждестранни студенти, настанени из кампуса.

Извадих чаршафите си от куфара и ги постлах, като се опитвах да не гледам към списъка с имена. „Обади им се. Ще се радват да си поговорите,“ беше казал Клаус на тръгване, без да знае, че единственият човек, на който бих звъннала, всъщност не е в този списък. Някой от випуск '96, неуспял да се дипломира, но също като останалите избран от Човека-Да през 1992 година.

По-късно през същата година, сред тъмните хълмове на кампуса се беше разиграла трагедия, но без да остави видима следа, всеки неин шрих грижливо изличен от непристъпните подземия на миналото. И все пак тайната беше останала скрита дълбоко сред тези хълмове. Упорита и неподдаваща се на времето, тя търпеливо бе чакала – знаейки, че един ден отново ще бъде извадена на бял свят.

Дните започнаха да се преливат един в друг с механична, забързана прецизност. Разопаковане. Настаняване. Телефон. Интернет. Банкова сметка. Записване в студентската столова. Разучаване на кампуса. Тичане по мероприятия. Запомняне на имена, а после и на лицата, които им съответстват. Запознанства. Контакти. Тъкмо приключвах с нещо и се появяваше друго, сякаш беше задействан огромен часовников механизъм и всяко зъбче на всяко колело трябваше да се озове бързо и точно на мястото си.

Стараех се да поддържам темпото и да свиквам с всичко чуждо в една напълно нова обстановка. Кимах за „да“ и клатех глава за „не“. Чаках зелен светофар и постоянно трябваше да си напомням, че сигналът за пешеходци е бяла фигурка на ходещ човек и не зависи от цвета. А храната ... Навсякъде безкрайни количества храна. Изкушавах се да си сипя много и след това изпитвах угризения, че не мога да го изям. Или пък се подлъгвах по външния вид – сиренето се оказваше тофу, а листенцата магданоз бяха кориандър. Отвратителен вкус, но не можех да изплюя хапката пред всички, нали?

Най-трудни бяха сутрините. Известно време се събуждах с убеждението, че чувам гласа на майка ми, която шета в кухнята. Докато една сутрин будилникът не иззвъня просто като будилник и за пръв път ме обзе паниката от осъзнатия факт – бях далече от дома.

Когато предишното лято бях споменала думата *Америка*, родителите ми ме предупредиха да не си и помислям за заминаване. Не ми дадоха никакво обяснение. Нито намек дори, че в гласовете им се крие и друго освен страх да изпратят детето си толкова далеч. Спорихме месеци наред. Но да уча в чужбина вече се беше превърнало в мечта за мен и те най-накрая отстъпиха, след като ги заплаших, че ще откажа да следвам въобще, ако ме принудят да остана в България.

И така, както всички мои приятели, есента се явих на изпити, писах есета и попълних молби за стипендии. Имахме късмета да

сме в една от най-елитните гимназии в страната и от години учехме английски, потопени в езика от мига, в който прекрачихме прага на класните стаи. Ето как се появи жаждата да се докоснем на живо до магнетичния континент отвъд океана, където не само езикът, а и всичко, което четяхме и гледахме по телевизията, би станало част от нас – реално, осезаемо, естествено като дишането.

И сега най-сетне го бях постигнала. Намирах се на място, което преди ми беше изглеждало недостижимо. Само че до момента нищо не ми се струваше естествено и дори поемането на дъх беше едва ли не лукс. По-малко от седмица след пристигането ми в Принстън вече бях като изцедена от липсата на сън и от невероятно бързия ритъм на живот. Тъкмо когато реших, че по-зле не може да бъде, се оказа, че греша.

– Теодора Славин? Изключително ми е приятно... Нашата нова феноменална пианистка, заредена с талант като картечница. Не завиждам на тези, които ти се изпречат на пътя!

Да те сравнят с картечница за добре дошла в музикалния факултет беше доста странно. Също както и външният вид на говорещия съвсем не съответстваше на представата ми за професор – синьо кадифено сако, разчорлена коса и чарът на момче, отказващо да порасне дори след като се е превърнало в петдесетинагодишен мъж. Той обаче очевидно знаеше за музикалните ми постижения и затова реших да вляза в тона му:

– Да не би Принстън да е бойно поле?

– О, да. И не само Принстън. Но не се притеснявай, правилата на битката се усвояват бързо и неусетно. Моята работа е да те науча да уцелваш всеки път. А твоята – той намигна, сякаш да смекчи думите си – е да не се поддаваш на изкушението да правиш обратното на онова, което ти кажа.

Все още нямах представа кой е. Но за мой късмет той ми подаде ръка и се представи:

– Нейт Уайли, музикалният ти ръководител. Теодора ли да те наричам, или предпочиташ по-кратко име?

– Теа. Приятно ми е. Но бях останала с впечатлението, че ръководителят ми е професор Донъли.

– Точно така. Към Силвия ще се обръщаш по академичните въпроси. Но колкото до музикалните ти изяви, решихме, че ще бъде по-добре да те напътства не фея кръстница, а разбойник като мен. А, ето я и нея...

Той махна на жената, която тъкмо прекрчаваше прага. Червеното червило и ореолът от къси кестеняви къдрици можеха да създадат погрешно първо впечатление, но само след миг ставаше ясно, че Силвия Донъли е преподавала по-дълго не само от Уайли, а вероятно от повечето професори около нас. Сдържана, стегната походка. Проницателни очи, които оглеждаха присъстващите без капка припряност. Авторитетно излъчване, докато чакаше да заговориш пръв.

Уайли ни запозна и ѝ се усмихна:

– Идваш тъкмо навреме. Току-що казах на Теа, че ще си поделяме попечителството над нея.

– Добре, че все още не е хукнала към изхода. Кой знае какви си ѝ ги наговорил! – Тя ме огледа и изпитателният ѝ поглед се посмекчи. – Как си, мила? Наред ли са нещата дотук?

Уайли излезе да говори по телефона и двете побъбрихме за пристигането ми и за първите ми впечатления от кампуса.

– Не обръщай внимание на Нейт. Чувството му за хумор е особено, но като свикнеш, започва да действа ободряващо.

– На мен не ми пречи.

– Това е добре, тъй като той е единственият съюзник, когото не можеш да си позволиш да загубиш.

– Защото е мой ръководител?

– И затова. Но той е и декан на факултета. С други думи, от него зависи да ти урежда нещата, стига да...

Краят остана неизречен. Уайли се върна и изражението му не обещавахе нищо добро:

– Моравец е болен и концертът „Падеревски“ се отлага. Вместо него Франсис иска да подберем няколко студенти и все пак да има представление. Обаче аз отказах. Омръзна ми от потпури.

– На всички ни е омръзнало. Но концертът е тази седмица и няма как да намерим заместник.

– Трябва да измислим нещо до утре сутрин. – Той задържа погледа си върху мен, сякаш осъзнавайки чак сега, че съм там. – И май вече съм го измислил! Защо да не представим най-новата ни студентка и да започнем сезона с гръм и трясък?

Не знаех как да реагирам. Мен ли имаше предвид? Бях прочела някъде за годишния университетски концерт в чест на полския пианист и политик Падеревски. Тази година щеше да свири известният чешки изпълнител Моравец – събитието беше в петък и смятах да отида. А сега на Уайли изведнъж му хрумна, че трябва аз да съм на сцената.

На Донъли ѝ отне няколко секунди да реагира.

– Сериозно ли говориш?

– Ами да. Поне веднъж можем да рискуваме.

– Нейт, това не е риск, а безотговорност. Теа е все още в първи курс, не е редно да ѝ възлагаме солов концерт.

– Може да е в първи курс, но е по-талантлива от всичките ни четвъртокурсници, взети заедно. Нали чу демото? И сама се увери в таланта ѝ!

„Демото“ беше запис, приложен към молбата ми за кандидатстване и не се предполагаше да има друго предназначение. Бях репетирала за него месеци наред, а сега очаквах да се подготвя за една седмица. Нямахме начин. *Солов концерт в Принстън*. Невероятна възможност. Шанс, за който не смеех дори да мечтая. Но той можеше да се окаже и голям провал. Какво значение имаше колко талантлива изглеждам? Дотук всичко се оказваше много по-трудно, отколкото очаквах. Дори съвършеният ми английски вече ми изневеряваше. Години наред бях учила граматически правила, идиоми и латински корени. Бях чела Шекспир в оригинал и оценките ми на приемния изпит бяха по-високи от средните за Принстън. Но да говориш чужд език на живо нямаше нищо общо с лингвистичните еквилибристики. Беше все едно да гледаш как шампиони играят тенис на маса, докато ти стоиш отстриани с уста, натъпкана с пинг-понг топчета.

– Силвия, всички обичат младите таланти и ще има интерес, ще видиш – не се предаваше Уайли. – Колкото по-млад е изпълните-

лят, толкова по-добре. При това ако запазим славянския дух на вечерта, ще има по-малко върнати билети.

Тя кимна едва-едва. Сега и двамата се втрениха в мен.

– Обещах да ти осигуря изяви, нали? – И ето го пак с неговите шегички. – Малко подранихме, но нищо. Съгласна ли си?

Съгласна?! Изтръпнах от страх, но успях да кажа, че съм поласкана от предложението.

– Не става дума за ласкаене. В петък имаш концерт, стига да си готова за предизвикателство. От теб се иска само „да“ или „не“. Но трябва да ми кажеш веднага.

– Не съм свирила, откакто дойдох тук...

– Имаш цели четири дни, а лекциите дори не са започнали. С техника като твоята ще влезеш във форма за нула време.

Сякаш говорехме за велосипедна обиколка около блока.

– Професор Уайли, никога не съм изнасяла концерт на такова място.

– Естествено, че не си. Друго има ли?

Погледнах го, онемяла. Какво повече можех да кажа?

– Идеално, значи е решено! Тепърва ще имаш време да се съмняваш в себе си. – Той се обърна към Донъли, сякаш отново бях престанала да съществувам. – Ще пуснем съобщения още тази вечер. А утре ще уведомим касата за билетите.

– Ами програмата?

– Какво за програмата?

– Срокът е много кратък и най-добре Теа сама да избере какво ще свири.

Както всичките му други отговори, и този дойде светкавично:

– Добре. Какво избираш?

Все още в шок, поисках да свиря Шопен, но предложението не го въодушеви.

– Виж, не отричам, че той е Чехов на пианото. Но бих искал да започнеш с нещо силно, а не съзливо.

Донъли ми се притече на помощ:

– Остави тя да реши, Нейт. На мен лично идеята ми харесва. Източноевропейка да свири музика на източноевропейец. При това и

двамата по своя воля избират изгнаничеството на Запад...

Поспориха още малко за плюсовете и минусите на една цяла вечер, посветена на Шопен, докато накрая Уайли се съгласи. И така, всичко се реши. Независимо дали бях готова за предизвикателството, или не, петъчният концерт беше мой и нямаше връщане назад.

До обяд на следващия ден обявата за концерта беше из целия кампус – снежнобяла, открояваща се на фона на всякакви други цветни плакати. Трябваше да се взреш, за да забележиш тънкия черно-оранжев контур (цветовете на Принстън), ограждащ дата-та 14 септември 2007 година и двете имена едно до друго, сякаш магическа печатна грешка ме свързваше с най-талантливия човек, докосвал някога пиано:

ТЕОДОРА СЛАВИН СВИРИ ШОПЕН

Обожавах музиката му. Преди него се редуваха какви ли не велики композитори – ненаситната сложност на Бах, шеметната орнаменталност на Моцарт, гръмотевичният гений на Бетховен, поставил цяла Европа на колене. Ала само Шопен беше успял да извлече от пианото максималния му потенциал за изумителен звук. За него грандоманщината била признак на вулгарност. Силеното свирене – оскърбително. Крехък мъж, докосващ пианото с пръсти като от кадифе, той посветил целия си живот на един-единствен инструмент. И резултатът се оказал феноменален. *Всичко, което чувам, вече ми се струва толкова незначително, че предпочитам да не го чувам въобще*, признал един световноизвестен пианист, след като чул Шопен да свири. *Усещането не може да се опише с думи. Сетивата ме напуснаха.*

Донъли, естествено, беше прозряла защо исках да свиря Шопен и как в „доброволното му изгнаничество на Запад“ (едва навършил двадесет и една, той напуска Полша, за да отпрати предизвикател-

ство на музикалните салони в Париж) аз виждах собствената си съдба. Пословичното птиче на късмета беше кацнало на рамото ми. И сега един непознат свят ме очакваше с нетърпение. Свят, готов да ме посрещне с овации, но и безмилостен към провалите.

За една нощ се превърнах в звездата на Форбс. Всички бяха научили за концерта, знаеха коя съм, знаеха дори и името на неизвестната страна, от която идвам.

– Ето че Балканите се появиха на картата, и то благодарение на теб – подхвърли едно момче на закуска с цел да ми направи комплимент, но без да си дава сметка, че думите му можеха да се изтълкуват и като обида.

– Благодаря. Макар че моята страна си стои на картата вече над хиляда и триста години.

– Така ли? Яко! – Той се усмихна и намести бейзболната си шапка. – А преди това какво е имало? Вампирски замъци?

– Не, бъркаш ни с Румъния. Пак е на Балканите, но малко по на север.

– Както кажеш. Между другото, и аз съм на север от теб. Стая двеста и осем. – Той се усмихна още по-широко, като видя озадачения ми вид. – Обади се или направо намини, ако някога ти се припие кръв или нещо друго...

Идваше ми да му покажа как балканските вампири реагират на подобни свалки, но точно тази сутрин не ми беше до това. Не бях мигнала цяла нощ. Мислех трескаво и се опитвах да си представя всички провали, които можеха да ми се случат по време на концерта. Както се оказа обаче, нищо не беше в състояние да ме подготви за онова, което предстоеше да се случи. Много скоро пианото щеше да се окаже най-малкият ми проблем.

За да „вляза във форма за нула време“ се затворих в една от стаите на музикалния факултет, Улуърт, и излизах само за да ям и да спя. Да свира с часове не беше нещо ново за мен – правех го от петгодишна. Родителите ми не бяха музиканти, дори не бяха пробвали да свирят на какъвто и да било инструмент. *Тogaва как се стигна дотук?* Хората не спираха да задават този въпрос, сякаш криехме някаква тайна, която щеше да помогне на техните деца. *Как я запа-*

лихте по пианото толкова отрано?

Бях чувала отговора безброй пъти и често добавях поразкрасена случка от детството. Както става с всяка история, разказвана многократно от родителите, детското ми въображение беше започнало да добавя детайли, докато накрая беше невъзможно да се отдели истината от измислицата. Но един факт беше неоспорим: в къщата ни имаше пиано. Пиано, което беше мълчало много години.

Говореше се, че праядо ми го донесъл от някакъв склад за непотребни вещи. Зъболекар по професия, той обичал да „възкресява“ стари предмети (тоест да събира отпадъци и да ги вкарва отново в употреба). За него намереното пиано се превърнало във възможност да блесне като майстор дърводелец – или поне такива бяха слуховете, – като докаже на света, а и на самия себе си, че дори счупената лира не е причина да се изхвърли едно пиано на боклука. Лирата, или „сърцето на пианото“, беше онази част от инструмента, която поема вибрациите на чукчетата, удрящи струните, усилива ги и ги разпръсква точно както диафрагмата на високоговорител изпраща звуковия сигнал до ухото. Седемци наред къщата ни кънтяла от ехото на дърводелски инструменти. Когато най-накрая била поправена и последната пукнатинка в смърчовото дърво, повикали акордьор да преслуша двестата струни и да потвърди, че тоналността им е отново безупречна. И така, праядо ми възтържествувал. Пианото било възкресено. За съжаление, никой у дома не умее да свири на него. Но той най-вероятно се е надявал, че рано или късно, от някое все още непоникало клонче на родословното дърво, ще се появи някой, който ще вдигне капака и ще засвири.

Така и стана. Открих пианото малко след петия си рожден ден в заключената стая в дъното на коридора. Късно една вечер ми се счу, че някой плаче в нея. Боях се да стана от леглото и затова зачаках плачът да спре. И той наистина спря, точно преди майка ми да влезе да ме завие, докато се преструвах на заспала.

Броях минутите. Възможно ли беше да има някой в тази стая? Често се бях чудила какво ли крие тя. Тунел към тайна градина? Скрито съкровище? Призраци? Въртях се в леглото, но беше тъм-

но и се страхувах да стана и да проверя.

Страхът е с къси крака, не стига далеч, беше ми казал веднъж татко. *За да изчезне, трябва да тръгнеш след него, да го дръпнеш за ръката и да го погледнеш право в очите.*

Послушах съвета му. Скочих от леглото и тръгнах към стаята. Вратата беше открената и през пролуката се процеждаше лъч светлина. Надникнах вътре и влязох. Нямаше никой, единствено луната се вираше през прозореца. Отдясно имаше три еднакви скрина, заключени с катинар. Срещу тях беше пианото. Приближих се и започнах да натискам клавишите...

– Теа, какво правиш тук?

Майка ми ме изнесе от стаята, преди да успея да ѝ кажа, че не съм свършила и че искам да посвирия още малко. Накара ме да си легна обратно в леглото и да обещая никога – ама никога! – да не влизам в онази стая без позволение.

И именно тук версиите на историята започваха да се разминават. Бях се озовала обратно при пианото, но как точно? Може би ключалката на стаята беше поддала след толкова много години? Според татко съм се вмъкнала през прозореца, но аз не си спомнях нито прозорец, нито врата. Помнех само как стоя пред пианото и натискам клавишите, налучквайки нещо като мелодия. Звуци, които ми създаваха усещане за топлина и уют, сякаш съм вече под завивките, готова да заспя...

– Добре тогава, предавам се. Тъй като не искам да правиш неща зад гърба ми, щом толкова държиш да свириш – свири. Но при едно условие. – Майка ми винаги поставяше условия. – Започнеш ли веднъж, отказване няма.

И така, стаята беше заключена отново, а пианото зае място в хола и си остана там. В присъствието на непознати историята я разказвахме само отчасти. Не споменавахме за плача, който бях чула, нито за второто условие, което майка постави впоследствие: никога повече да не свирия онази мелодия. Останалото беше кратко и невинно: „Дъщеря ни и пианото се намериха“. А заключената стая? Какво имаше в нея? „Ами разни ненужни вещи. Цял куп вестории трябва да се държат под ключ, щом у дома има малко дете.“

Това обикновено засищаше любопитството. Родителите ми се радваха да чуят какъв късмет са извадили с дете като мен и разговорът преминаваше на други теми, изчерпил краткото си отклонение.

Колкото до мен, аз спазих обещанието си и не се отказах. Уроците ми започнаха веднага и преди дори да науча азбуката, вече четях нотите. Отначало се боях да свиря пред публика, после свикнах с адреналина и започна да ми харесва. Но най-много обичах да свиря пред родителите си. Да виждам, че се гордеят с мен. И да забелязвам на лицата им нещо, което дотогава беше рядкост за тях – усмивка. Бях чула веднъж един съсед да ги определя като „пречупени хора“. Не знаех какво точно има предвид, но си дадох сметка, че другите родители изглеждаха по-млади, по-енергични и по-щастливи. Никога не повдигнах въпроса. Просто си казах, че каквото и да ги е пречупило, ще бъде изличено от музиката, ако се науча да свиря добре. Затова продължих – неуморно, всеки ден, докато китките не започваха да ме болят, да пулсират и най-накрая съвсем да изтръпват от безкрайните упражнения.

– Това ще ти отвори много врати – казваше татко и почукваше по пианото, сякаш то самото беше врата.

Аз обаче мечтаех само за една отворена врата – тази към улицата, където връстниците ми играеха, вместо да свирят соната след соната. Чувствах се като затворник, прикован към пианото. И всеки път, когато приятелите ми правеха нещо, в което не успявах да се включа, свиренето се превръщаше в истинско наказание.

Учителят ми по пиано усети, че нещо не е както трябва, и ме предупреди:

– Неспокойна си и търсиш отговори. Но музиката не е нещо, което може да бъде напълно разбрано от едно дете. Затова не очаквай да се влюбиш бързо в нея. Засега усъвършенствай техниката. Опитоми клавишите, научи пръстите си да имат инстинкт. Един ден ще започнеш да чуваш музиката. Наистина да я чуваш. Тогава и Вселената също ще започне да те слуша.

Да чувам? Бях чувала всяко музикално произведение в репертоара си стотици пъти, ако не и хиляди, докато звуците не започваха да ме преследват дори и насън. Тогава се въздържах от спорове с

учителя си, но сега ми се искаше да го бях попитала за тази тайнствена възраст, на която човек спира да е дете и започва истинското, космическо общуване с музиката. Кога се случваше това? Когато навършиш осемнайсет? Дано. Защото предстоеше първият ми концерт в Америка и изпитвах ужас какво ще ми се случи, ако Вселената реши да слуша, преди да съм готова за нея.

Затворих последната партитура в петък следобед и се почувствах странно спокойна, сякаш близък приятел ми беше обещал да дойде на концерта.

– Само двамата сме, луда глава – прошепнах на Шопен, който ме гледаше от корицата. После отидох да се приготвям.

Александър Хол беше една от най-впечатляващите сгради в Принстън. Възцарил се сам-самичък над цяла поляна, кафявият монолит тънеше в невъзмутимо мълчание, оглеждайки кампуса с розетния си прозорец, наподобяващ око на циклоп. Концертната зала вътре се оказа не по-малко внушителна. Балконът ѝ беше опасан от масивни каменни арки, надвиснали над седалките като в катедрала.

След множество концерти и конкурси бях разбрала, че сценичната треска е нещо нормално, част от това да си музикант. Дори Шопен, безспорният гений, се ужасявал от изнасянето на концерти и го избягвал при всяка възможност. „Публиката ме смущава, дишането ѝ ме задушавя, от любопитните погледи се чувствам парализиран, а от непознатите лица – омаломощен“ бе казал той и аз напълно го разбирах. В момента ми стигаше само един поглед към огромната зала и към потоците от хора, напирани да влязат в нея, и паниката ме завладяваше напълно. *Ами ако получа нервен срив? Ако Уайли е надценил способностите ми?* Освен това се случваха и злополуки. Не беше изключено да се спъна в дългата рокля. Да ми се схване ръката от мускулен спазъм при свиренето. Да ме засърби кожата. Да се закашлям. Да кихна ...

– Време е – каза сценичният координатор и сложи край на тер-

занятия ми.

Излязох на сцената сред ръкопляскания. Роялът ме очакваше, черен и лъскав. Седнах, нагласих стола и залата потъна в тишина. В следващите два часа тези хора щяха да слушат музиката ми, а в замяна щях да получа краткото им одобрение. Признанието им, че благодарение на таланта си съм добре дошла. Че вече съм една от тях.

Прелюдиите започнаха. Неустойими и богати, набиращи скорост, преливащи се в неспокойната осма и в трийсетте секунди на скорострелната десета. Наложих си да мисля само за музиката и да не се сравнявам с всички онези преди мен, които бяха свирили на същата тази сцена и на същия този роял. Най-важното беше да не поглеждам към публиката и към стотиците очи, преценяващи изпълнението ми – да не ги виждам, поне докато свиря. Погледът ми се плъзгаше само по черно-белите клавиши. И ето, че трудната част свърши. Оставаха само три ноктюрни и любимото ми – една жива рана в си бемол минор – беше последно преди почивката. Можех да го изсвиря със затворени очи.

Именно в този кратък миг тишина го видях за първи път. Висок, на моите години, изумително красив дори от разстояние, застанал под мъждукащия надпис за изхода. Влезе през най-близката до сцената врата и се подпря на рамката, с кръстосани ръце, потънал изцяло в тъмнина. Освен очите му – две малки езера отразена светлина, които не се откъсваха от мен.

Докоснах клавишите и потънах в музиката, в дълбоката ѝ горест. Трябваше да се съсредоточа върху пианото и престанах да го виждам. Но всеки нерв в тялото ми усещаше неговото присъствие, погледа му – единствен той продължаваше да стои изправен в залата, сякаш искаше да го забележа. Да знам, че е там. И да изсвиря ноктюрно само за него.

След последните ноти погледнах към вратата ...

Но него го нямаше.

Аплодисментите ми се сториха далечни, приглушени, като потулени под слоевете на дълбок сън. Кой беше той? Не само че закъсня, а и не изчака да чуе края на ноктюрно, дошъл най-веро-

ятно не заради музиката, а за да не изгори билетът му. Всъщност какво ме интересуваха мотивите му? Неуважението на закъснелите ми беше добре познато. Нахлуваха невъзмутимо, вдигаха шум, настояваха за местата си, разправяха се с разпоредителите и дори караха цял ред от хора да станат – така наречената „вълна“, – сякаш купуването на билети им даваше права над останалия свят. В крайна сметка всичко се проваляше. Настроението. Магията на музиката. А ето че той се беше появил, без никой да го забележи. Издаваха го само очите и тъмният силует. Дали това не беше онази промяна, за която говореше учителят ми? Мигът, в който Вселената спира и се заслушва. Вселена, спотаена в един-единствен човек. В един непознат, който заличава всичко останало...

Антрактът свърши бързо и времето едва стигна Уайли и Донъли да изкажат възторга си и да ми пожелаят успех с втората част. Върнах се на сцената, но него го нямаше. Нито до вратата. Нито на пътеката. Нито на някой от близките редове.

Втората част бяха само етюди – най-вече от Опус 10, който Шопен бе посветил на своя приятел и най-голям съперник, Ференц Лист. Ослепителният първи се смекчи в мечтателния трети и в много по-мрачния, призрачен девети. Дойде ред на Опус 25 – потоп от звуци, буря връз буря. Публиката избухна в ръкопляскания и изтичах за глътка вода зад сцената. Когато се върнах, аплодисментите продължаваха, но вратата вляво от мен си остана затворена. Само след секунди щеше отново да настане тишина. И да дойде ред на последния етюд.

Седнах. Поех дъх. Погледнах вратата. Вдигнах ръце и докоснах клавишите. Още един дъх. Вратата, все така затворена. Бавно засвирих колебливите начални ноти на най-изящния, най-интимен етюд: Nouvelle Étude във фа минор от 1839 година. Първите няколко такта все още звучаха, когато вратата се отвори и видях тъмната фигура да влиза, сякаш беше чакал да започна да свиря. И отново остана прав, потулен в анонимност и тъмнина, с очи, приковани в мен, в очакване на музиката.

Не знаех кой е и защо присъствието му ми въздейства по този начин. Но едно беше сигурно: не беше закъснял. Вече за втори

път появата му беше целенасочена и точно разчетена във времето. Като че ли беше прочел внимателно програмата, отгатнал беше кое в нея ми е любимо и искаше да чуе само него, нищо друго.

Докато свирех етюда, си представих тълпата след биса – как всички бързат да се приберат, а концертът вече се е превърнал в спомен. Имаше ли изобщо шанс да се засека с него? Реалистично ли беше да очаквам, че един непознат, който дори не си е показал лицето, ще ме изчака и ще поиска да се запознае с мен?

Все пак продължих да се надявам, че няма просто да си тръгне. Секунди преди края на етюда го видях да се навежда и да остава бяло цвете в ъгъла на сцената.

После се обърна към най-близката врата и изчезна от погледа ми.

– Много странно. Тукашните момчета не постъпват така.

Момичето, което беше решило да ми дава съвети за романтичните отношения в Америка, просто си вършеше работата. Казваше се Рита, учеше в трети курс и задачата ѝ беше да наглежда мен и още няколко първокурсници в ролята на наш „колежански съветник“, или КС, като в замяна получаваше безплатна стая и храна във Форбс. В името на сплотяването, тя беше довела цялата група на концерта. И сега, на път обратно към общежитието, реши да се възползва, че сме останали насаме, и започна да разнищва единствената пикантна подробност, която ѝ бях споделила до този момент – розата, оставена за мен на сцената.

– Тоест, нямаше да е толкова странно, ако момчето ти е гадже или ако имаш рожден ден. Но да се спотайва до вратата и да те гледа по този начин... Изключено!

Хвърлих поглед назад. Розетката на Александър Хол синееше летаргично – оставаха минути, преди да заключат навсякъде, лампите на двата сводести изхода все още осветяваха алеята, но никъде не се виждаше жива душа. Вратите бяха вече затворени.

– Наистина ли не успя дори да му видиш лицето?

– Всичко тънеше в мрак. От сцената винаги изглежда така.

– Не знам, на мен лично ми звучи съмнително. Може би си имаш преследвач, Теш!

„Теш“ беше унгарска версия на името ми, която тя ми измисли. Семейството ѝ се преместило от Будапеща в Ню Йорк, когато била едва петгодишна, и тя беше живяла достатъчно дълго в Америка, за да отговаря на изискванията за наставник на новодошлите първокурсници (задача, по принцип възлагана само на американци). *Единствено на тези, които знаят как да решават чуждите проблеми*, твърдеше Рита. И сега очевидно си беше поставила за цел да разреши моите.

– Виж, хайде да не изпадаме в подробности. Който и да е той, беше дошъл да слуша Шопен, а не мен.

– И цветето ли беше за Шопен? – Тя се усмихна, прибавяйки още една победа в списъка си от словесни престрелки. – Теш, моите уважения към покойния ти композитор, но в днешно време момчетата не мислят с ушите си. Нито пък с мозъците си, за съжаление.

– Ами да, в твоє присъствие сигурно съвсем загубват ума и дума.

Тя се престори, че не е чула. Но бях права. Рита беше стройна, с дълга черна коса и тъмношоколадови очи – родена за модния подиум. В сравнение с нея аз бях като безцветната ѝ близначка: руса, с бледа кожа и воднисти очи.

– Да не искаш да кажеш, че всички си падат по мен, а теб те забелязват само заради пианото? – Смехът ѝ отекна над нас, усилен от ехото на най-голямата арка в Принстън – Блеър, – където веднъж бях чула изпълнение на студентска акапелна група и за известно време бях забравила всичко останало. – Ако не те познавах, щях да си помисля, че си олицетворение на лицемерието. Кога за последен път си се поглеждала в огледалото?

Не се бях замисляла кой знае колко за външния си вид, докато не се озовах в Принстън. *Много си издокарана. Да нямаш рожден ден?* Толкова често чувах този въпрос, че започнах да се преобличам по пет пъти, преди да изляза от стаята си сутрин. „Издокаран“

явно значеше да не си с обичайната американска униформа от дънки, тениска и маратонки. В моя случай, издокарването се състоеше просто в това, че съм облечена изцяло в черно – нещо, което едва ли би минало за официално в България, където момичетата ходеха с високи токчета и къси поли дори до супермаркета.

– Теш, говоря напълно сериозно. Знам, че ти е гръмнала главата покрай пианото, но няма да е лошо да се поотпуснеш. Идвай на купони, забавлявай се, пийни нещо по-силно... Всички питат за теб.

– Кои всички?

– Момчетата в групата ни на етаж. Не ми казвай, че не си забелязала! Изчервяват се като ученички, щом те видят! Направо ги побъркваш със загадъчния си акцент и с тези тесни, черни екипчетата... Знаеш ли, че ти казват „Тройната Б“? Бомбастичната Българска Бандитка.

– „Бандитка“? Това пък откъде-накъде?

– Защото си не само невероятно секси, ами и май много не ти пука. А това направо подлудява мъжете. Ето, гледай... – Тя спря и ме завъртя към един от прозорците на спортната зала Дилън, където се виждаше отражението ни. – Погледни се само! Страхотно лице, крака до сливиците, бюст-мечта, а пък за устните да не говорим... Ако бях момче, и аз щях да хвърлям цветя по сцената.

– Благодаря – отвърнах с усмивка, стараяйки се да си придам нехаен вид. – Хубаво е да го чуя поне веднъж от момиче. С момчетата човек никога не може да е сигурен какво точно целят.

– Целта е винаги една и съща. Но сега, с този твой нов обожател, не виждам кой друг има някакъв шанс. Летвата май доста се вдигна тази вечер, нали? – Явно нямаше намерение да спре да ме човърка по този въпрос. – Дай да видим... Трябва непременно да е особняк. Подчертано мистериозен. Печели точки, ако си пада по музика от деветнадесети век. И слава богу, че не си е показал лицето – това щеше да го дисквалифицира още преди да обели дума!

– Хайде сега, чак пък толкова. Така или иначе, едва ли някога ще го видя пак. Дори не знам името му.

– Но той знае твоето. А Принстън не е чак толкова голям. – Тя погледна цветето и добави: – Всъщност не ме слушай какво при-

казвам. Момчето най-вероятно си е напълно нормално. Бих искала обаче да знам, ако пак се появи.

– Все едно чувам майка ми.

– Ако ще слагаме етикети, предпочитам „добронамерен надзирател“!

Засмяхме се и тъкмо да обещаая, че ще докладвам за всяко странно цвете или тайнствено мъжко появяване, някой повика Рита и група студенти ни наобиколи. Бяхме стигнали до Форбс.